

ØRNEHØJ LANGDYSSE

4760 Vordingborg

Den fantastiske Ørnehøj-dysse med sine monumentale sten på toppen af bakken syd for Bakkebølle ud mod Storstrømmen er indbegrebet af dansk nationalromantik. Her ses dyssekammeret fra nord- vest. To store afsprængte stensbjælker med kløvespor ligger på højen til højre for gravkammeret.

Ørnehøj-dyssen på friareal med store egetræer. Her set fra vest.

En offentlig trampesti fører frem til dyssen.

Dyssekammeret set fra nordvest. Kun ganske lidt af den oprindelige høj er tilbage.

Administration

Ejerforhold	Privatejet
Oprettet	2011
Sidste rettelse	02-2021
Tilsyn og beskadigelser	Kulturarvsstyrelsen - KUAS
Pleje, skiltning og 100 m.-zone	Vordingborg Kommune
FREDNINGSNR.	4227-19
STEDNR.	050213-42

Find Fortidsmindet med GPS

GPS	Breddegrad 54.973036
Længdegrad 11.997972	
UTM-system	E 691875 N 6095903

Beskrivelse

Ørnehøj langdysse ved Storstrømmen

Ørnehøj, et af landets mest monumentale dyssekamre, står højt på bakken ca. 400 nord for Bakkebølle Strand med en flot udsigt mod syd over Storstrømmen og Farøbroen.

Den fantastiske Ørnehøj-dysse med sine monumentale sten på toppen af bakken syd for Bakkebølle ud mod Storstrømmen er indbegrebet af dansk nationalromantik. Her ses dyssekammeret fra nord- vest. To store afsprængte stenbjælker med kløvespor ligger på højen til højre for gravkammeret.

I dag ligger graven på et friareal omgivet af sommerhuse, men da den blev anlagt for omkring 5.400 år siden så landskabet ganske anderledes ud. Det kuperede morænelandskab var dengang næsten helt skovdækket og det var her, at de første bønder med flintøkser begyndte at rydde skoven til fordel for små marker.

Ørnehøj-dyssen på friareal med store egetræer. Her set fra vest.

Skoven blev også afbrændt og gav dermed næring til marken. Det kaldes for svedjebrug. Med overgangen til agerbrug blev befolkningen gradvist mere bofaste og det er denne nære tilknytning til lokalområdet og territoriet, som storstensgravene markerer.

En offentlig trampesti fører frem til dyssen.

Løvtræer i form af kæmpemæssige, maleriske egetræer omgiver stadig dyssen og indrammer det fantastiske dyssekammer på bedste vis når man fra vest bevæger sig ad stien op ad skråningen til graven. Gravmonumentet er en langdysse - det vil sige en rektangulær, stenomsat høj med et eller flere gravkamre med eller uden gang.

Dyssekammeret set fra nordvest. Kun ganske lidt af den oprindelige høj er tilbage.

Ørnehøj er dog blot en tomt af oldtidens anlæg. Højen som forseglede det store gravkammer, som står frit i dag, er for længst fjernet og sikkert genbrugt sammen med vestdelen af randstenskæden. Herved ligger dyssekammeret nu som et fritliggende kammer i vestenden af cirka halvdelen af den oprindelige, men nu afgravede høj.

Dyssekammeret set fra sydvest.

Øst for kammeret ses tre randsten som markerer den oprindelige østlige høje og syd og nord for kammeret står og ligger omkring halvdelen af de oprindelige randsten langs højens sider. Gravkammeret har en åbning mellem bærestenene mod sydøst og herfra forløb den oprindelige stenopbyggede og jorrdækkede gang til gangåbningen mellem randstenene i sydlige langside.

Dækstenen er afkløvet og for- skubbet mod syd. Her set fra nord.

I gulvet af gangen ses to jordfaste tærskelsten, som markerer dørtrin for gangens sten- eller træbyggede døre. Fra selve gangen ses to sæt bæresten, hvor af det yderste sæt er meget afsprængt fra senere stenhugning.

Dyssekammeret med den gigantiske dæksten set fra øst.

Ørnehøj er aldrig undersøgt arkæologisk og ser i dag ud næsten som da Nationalmuseet første gang registrerede anlægget i 1876. Sammenlignet med gamle akvareltegninger udført af Nationalmuseets dygtige kunstner og arkitekt Ditlev Laub er højen dog blevet yderligere afgravet, idet dyssekammerets store bæresten på tegningerne ser ud til at stå dybere i højen end i dag.

Afkløvede stenbjælker ved dyssekammeret.

Endvidere er dækstenen over gravkammeret efterfølgende blevet forskubbet mod syd fra sin oprindelige position understøttet af alle 5 bæresten i gravkammeret. Dette er sikkert sket samtidig med den stenhugst, som graven tydeligvis også har været udsat for mellem 1876 og den frivillige fredning i år 1900. To store forarbejdede stenbjælker med tydelige kløvespor samt et stort afsprængt stykke fra dækstenen

ligger besynderligt nok stadig på højbunden lige syd for kammeret.

Stenbjælkerne har tydelige kløvespor i kanten.

Det ser næsten ud som om at stenhuggeren er blevet taget på fersk gerning og forladt stedet uden sit produkt. På dækstenen over kammeret ses der derfor også store afspaltningsslader. Dækstenen har altså oprindeligt været endnu større. Gravkammeret står således nu helt frit og det er især den ganske enorme, men reducerede dæksten som stadig vejer mellem 15 og 20 tons, der imponerer den besøgende.

En randsten syd for kammeret samt et stort afkløvet stykke fra dækstenen er overvokset af egetræet.

Som forrige billede - her set fra nordvest.

Dyssens sydvendte åbning med bæresten fra gangen.

Inderste sæt bæresten fra gangen.

Dyssekammeret set indefra.

Store væltede randsten lang højens sydlige langsideset set fra sydvest.

Dyssekammer og randsten langs sydsiden set fra øst.

Dyssekammeret set fra nord gennem randstenene langs nordsiden.

